

Практичні задачі

1. «Арешт судді без згоди ВРП»

Слідчі органи затримали суддю місцевого суду, підозрюваного у хабарництві. Затримання відбулося в робочий день у приміщенні суду, без згоди Вищої ради правосуддя.

Питання: Чи відповідають ці дії Конституції України? Які гарантії незалежності суддів були порушені?

2. «Закон про бюджет і зарплата суддів»

Законом про Державний бюджет на відповідний рік встановлено тимчасове зменшення посадових окладів суддів «з метою економії державних коштів».

Питання: Чи має парламент право змінювати розмір суддівської винагороди через закон про бюджет? Які рішення Конституційного Суду регулюють це питання?

3. «Президентський указ про звільнення судді»

Президент України видав указ про звільнення судді апеляційного суду «за втратою довіри». Суддя оскаржив цей акт до адміністративного суду.

Питання: Чи підлягає указ Президента судовому перегляду? Який суд компетентний розглядати такі спори?

4. «Постанова парламенту про ліквідацію суду»

Верховна Рада України ухвалила постанову про ліквідацію районного суду, мотивуючи це «необхідністю оптимізації мережі». Судді вважають, що такий акт ухвалено з порушенням процедури.

Питання: Яким чином має здійснюватися ліквідація судів за Конституцією України? Чи є постанова парламенту правомірною?

5. «Відмова у виконанні судового рішення»

Міністерство фінансів відмовилось виконувати рішення суду про стягнення коштів з державного бюджету, посилаючись на «відсутність фінансування».

Питання: Чи може орган виконавчої влади відмовитись виконати рішення суду? Які наслідки невиконання судових рішень передбачені законом і практикою ЄСПЛ?

6. «Вимога надати звіт про судові рішення»

Парламентський комітет з питань правової політики запросив суддю місцевого суду для надання пояснень щодо ухвалених ним рішень у кількох кримінальних справах.

Питання: Чи допустиме таке втручання законодавчого органу у діяльність судової влади? На які постанови Пленуму Верховного Суду слід посилатися?

7. «Публічні заяви урядовця»

Міністр юстиції публічно заявив, що суддя апеляційного суду ухвалив «неправильне» рішення і буде звільнений найближчим часом.

Питання: Чи відповідають такі заяви принципу незалежності суддів? Як практика ЄСПЛ оцінює подібний «політичний тиск»?

8. «Конституційна скарга»

Громадянин подав конституційну скаргу щодо закону, який, на його думку, порушує його право на справедливий суд.

Питання: Який орган уповноважений розглядати такі скарги? Чи може звичайний суд самостійно визнати закон неконституційним?

9. «Автоматизований розподіл справ»

Голова суду втрутився в автоматизовану систему розподілу справ і «передав» резонансну справу конкретному судді, аргументуючи це «його досвідом».

Питання: Чи допустимі такі дії? Які правові наслідки вони мають для принципу «суд, встановлений законом»?

10. «Суддя і політична діяльність»

Суддя взяв участь у мітингу політичної партії, виступив із промовою, у якій критикував уряд.

Питання: Чи сумісна така поведінка з конституційними вимогами до статусу судді? Яке рішення ЄСПЛ може бути використане для аналізу цього випадку?